

Nr 48.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anvisande å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1939/40 av vissa ytterligare anslagsmedel; given Stockholms slott den 9 februari 1940.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Per Edvin Sköld.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 9 februari 1940.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anmäler chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Sköld, följande ärenden angående medelsanvisningar för försvarsväsendets räkning med förmålan tillika, att ärendena nr 1 och 3 voro av den natur, att närmare redogörelse för deras innebörd än som av det följande framginge icke borde ske till statsrådsprotokollet; ytterligare upplysningar i nämnda ärenden borde få lämnas genom de handlingar, som komme att överlämnas till riksdagens vederbörande utskott. Ärendena borde upptagas under de särskilda rubriker i riksstaten för innevarande budgetår, till vilka de enligt sin natur vore att hänföra.

Bihang till riksdagens protokoll 1940. 1 saml. Nr 48—49.

323 40

Departementschefen anför vidare:

EGENTLIGA STATSUTGIFTER.

Fjärde huvudtiteln.

E. Sjöförsvaret.

[1.] **43 a. Flyttning av visst kustartilleribatteri, reservationsanslag.** I skrivelse den 3 februari 1940 har överbefälhavaren över rikets försvarskrafter — efter ärendets beredning inom marinförvaltningen — hemställt om anvisande av medel för anordnande av ett fast kustartilleribatteri å i skrivelsen angiven plats förmedelst förflyttning av vissa nu å annat håll uppställda pjäser. Kostnaderna för flyttningen ävensom för viss i samband därmed stående materielanskaffning hava beräknats till 470,000 kronor.

Den föreliggande framställningen finner jag mig böra tillstyrka och hemställer förty, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flyttning av visst kustartilleribatteri* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1939/40 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 470,000.

KAPITALINVESTERING.

Fonden för förlag till statsverket.

[2.] **8 a. Skolskjutningsbana för Gotlands infanteriregemente, reservationsanslag.** I propositionen nr 242 till 1939 års lagtima riksdag med förslag till allmän beredskapsstat för budgetåret 1939/40 föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att för anordnande av en skolskjutningsbana för Gotlands infanteriregemente å beredskapsstat för budgetåret 1939/40 upptaga ett förskottsanslag av 72,000 kronor. I fråga om motiveringen härför får jag hänvisa till nyssnämnda proposition, sid. 32. Förslaget blev av riksdagen bifallet. Förutsättningarna för beredskapsstatens ikraftträdande hava emellertid som bekant icke inträffat.

I sin skrivelse den 27 september 1939 med framställning rörande lantförsvarets medelsbehov för budgetåret 1940/41 hemställde arméförvaltningen om anvisande å kapitalbudgeten för nämnda budgetår av anslagsmedel för bland annat den nyssberörda skolskjutningsbanan för Gotlands infanteriregemente; kostnaderna för anläggningen ifråga beräknades nu till 90,000 kronor. I årets statsverksproposition upptogs emellertid icke något anslags-äskande för ifrågavarande ändamål.

I skrivelse den 7 februari 1940 har nu arméförvaltningens fortifikationsstyrelse, under återopande av en av militärbefälhavaren på Gotland den 5 i samma månad till styrelsen avlåten skrivelse, hemställt om anvisande av medel för skjutbanans anläggande.

Militärbefälhavaren på Gotland har i sin skrivelse anfört, bland annat:

För att möjliggöra ett effektivt bedrivande av den skjututbildning, som under nuvarande omständigheter är ofrånkomlig och som därför av mig anbefallts, är det nödvändigt att arbetet å den nya skjutbanan omedelbart igångsättes. Västra skjutbanan är med sitt öppna läge nära stranden på grund av vindförhållanden och dimma — i säkerhetsbestämmelserna föreskrives bland annat att fri sikt intill ett avstånd av 4 km från stranden skall råda — ofta oanvändbar för skjututbildningen, och dessutom vållar hänsyn till sjöfarten ofta långa uppehåll i skjutningen, då banan är möjlig att använda. För skjututbildningen av den inkallade personalen står därför oftast endast östra skjutbanan om 12 tavor till buds.

Fortifikationsstyrelsen har för sin del uttalat, att styrelsen med stöd av i ärendet gjorda utredningar på av militärbefälhavaren anförda skäl funne anläggande av en ny skolskjutningsbana under nuvarande förhållanden ofrånkomligt, därest icke den å Gotland inkallade personalens skjututbildning skulle äventyras.

För egen del finner jag den utredning som numera förebragts rörande denna fråga peka hän på att anordnandet av en ny skolskjutningsbana för Gotlands infanteriregemente är en angelägenhet av sådan vikt, att därmed icke längre bör anstå. Jag finner mig därför böra tillstyrka, att medel för ändamålet äskas av riksdagen å tilläggsstat för innevarande budgetår.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skolskjutningsbana för Gotlands infanteriregemente* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1939/40 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 90,000.

[3.] **9 b. Vissa flygfältsarbeten m. m., reservationsanslag.** I skrivelse den 2 februari 1940 har överbefälhavaren över rikets försvarskrafter — efter ärendets beredning inom flygförvaltningen — gjort framställning om anvisande av anslagsmedel för vidtagande av vissa åtgärder i och för stärkande av försvarsberedskapen i fråga om tillgången å ändamålsenliga landflygfält. Framställningen avser dels vidtagande av förbättringsåtgärder å vissa redan befintliga flygfält, dels ock anordnande av ett antal nya flygfält utöver de befintliga. Kostnaderna för ifrågavarande arbeten, inklusive markinlösen i förekommande fall, hava beräknats till 8,907,000 kronor.

Då de åtgärder som av överbefälhavaren i förevarande hänseende föreslagits måste sägas innebära ett väsentligt förstärkande av landets försvarsberedskap, finner jag mig böra tillstyrka, att anslagsmedel för ändamålet ställas till förfogande. Det beräknade sammanlagda anslagsbeloppet torde kunna avjämnas till 8,900,000 kronor.

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa flygfältsarbeten m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1939/40 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 8,900,000.

[4.] 9 c. **Förvärv av mark för Jämtlands flygflottilj, reservationsanslag.** I skrivelse den 26 januari 1940 har flygförvaltningen gjort framställning om anvisande av anslagsmedel för förvärvande av den intill Jämtlands flygflottiljs flygfält å Frösön belägna fastigheten Glasätt 1^a. Till närmare utveckling av berörda hemställan har flygförvaltningen anfört bland annat följande:

Egendomen omfattar en areal av 124,97 har, varav cirka 90 har skogs- mark och återstoden öppen mark. Å egendomen äro uppförda tre boningshus med tillhörande uthus. Frågan om ett förvärv av denna egendom har sedan flera år varit föremål för flygförvaltningens uppmärksamhet. Sälunda lät ämbetsverket år 1926 verkställa värdering av egendomen genom en nämnd, bestående av distriktslantmätaren O. K. Berne, jägmästaren E. H. Ouchterlony och jordbrukskonsulenten C. P. Bragée, vilka åsatte densamma ett värde av i runt tal 75,000 kronor. Med hänsyn till kostnaderna för ett förvärv, och då faran för bebyggelse för det dåvarande icke syntes överhängande, fick emellertid med frågan anstå.

Sedan dess hava särskilda utomplansbestämmelser tillkommit för vissa delar av egendomen, varjämte styckningsplan fastställts för viss intill flygfältet gränsande del av densamma. Ägarna, Oscar Oscarsson, Erik Oscarsson och Brita Lisa Persson, önska nu sälja egendomen, och ett flertal spekulanter hava enligt uppgift anmält sig. Frågan om försäljning av egendomen till köpare, som avser att exploatera densamma till tomtförsäljning och bebyggelse, är således numera aktuell.

Ägarna hava i skrivelse den 7 november 1939 erbjudit flygförvaltningen att förvärva hemmanet till ett pris av 85,000 kronor, under förutsättning att uppgörelse träffas före den 15 mars 1940.

Beträffande skälen för ett förvärv av ifrågakvarande egendom får flygförvaltningen anföra följande.

Egendomen är belägen i omedelbar anslutning till flygfältets östra och sydöstra del. Dess södra del, som i söder gränsar till allmänna landsvägen Frösön—Östersund, bildar en mot flygfältet vettande sluttning. En bebyggelse å denna del, å vilken styckningsplan är uppgjord, skulle försämra inflygningsmöjligheterna till flygfältet. Härvid skulle även förefinnas risk för en ur försvarets synpunkt icke önskvärd övervakning från utomståendes sida av tjänsten å flygfältet.

Å längre norrut belägna delar av egendomen skulle efter förvärv av egendomen genom röjning av skog samt rivning av lador m. m. inflygningsområdet från nordost mot flygfältet kunna breddas. En väsentlig förbättring av möjligheterna för landning i förband, i mörker och i dålig sikt skulle därmed ernås. Å egendomen synes även lämplig plats för inskjutningsbana för fast kulspruta kunna erhållas.

Vid flygfältets sydöstra gräns äro nu uppförda vissa byggnader och anläggningar, som under nuvarande ägoförhållanden icke utan särskilda åtgärder på ett effektivt sätt kunna skyddas mot eventuellt sabotage.

Egendomen synes i Kronans ägo även kunna vara till nytta vid det ur flygvapnets synpunkt önskvärda ordnandet av färbete å flygfältet.

De å egendomen befintliga bostadsbyggnaderna beräknas att efter vissa iståndsättningsarbeten kunna uthyras till befattningshavare vid flygflottiljen.

Vad beträffar det begärda priset, 85,000 kronor, överstiger detsamma med 10,000 kronor det å 1936 åsatta värdet. Ökningen synes dock icke större, än att den kan motsvara allmän konjunktursteigerung samt de särskilda kostnader för styckningsplan m. m. som nedlagts å egendomen. Priset får således anses rimligt och för Kronan förmånligt.

Flygförvaltningen anser, att det nu föreliggande tillfället att förvärva egendomen till erbjudet pris, vilket sannolikt ej mera kan påräknas, icke bör försittas.

Utöver den nämnda köpeskillingen, 85,000 kronor, har flygförvaltningen för i samband med egendomens förvärv uppkommande utgifter ansett ett ytterligare belopp om förslagsvis 5,000 kronor böra beräknas. Flygförvaltningen hemställde förty, att för förvärvande av egendomen i fråga måtte anvisas ett anslag av sammanlagt 90,000 kronor.

Av den i ärendet förebragta utredningen torde framgå, att förvärvandet för kronans räkning av den ifrågavarande fastigheten, Glasätt 1^a i Frösö socken av Jämtlands län, skulle med hänsyn till dess belägenhet i omedelbar närhet av Jämtlands flygflootts flygfält vara till påtaglig fördel för flygfältets och etablissementets utnyttjande, liksom å andra sidan egendomens styckande för bebyggelse i enskild ägo skulle innebära uppenbara olägenheter i nämnda hänseende. Då den för egendomen fordrade köpeskillingen, 85,000 kronor, icke kan sägas vara oskäligen, finner jag mig fördenskull böra tillstyrka, att nämnda belopp äskas av riksdagen för fastighetens förvärvande. Något belopp därutöver för i samband med egendomens förvärv uppkommande kostnader synes däremot icke erforderligt att upptaga å riksdagen.

Då anbudstiden utgår den 15 mars 1940, synas anslagsmedlen i fråga böra anvisas å tilläggsstat för innevarande budgetår.

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Förvärv av mark för Jämtlands flygfloottilj* å tilläggsstat II till riksdagen för budgetåret 1939/40 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 85,000.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar skall avlåtast till riksdagen.

Ur protokollet:

K. G. Linden

